

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG ÉS NYOMDA: KAPU-U. 64-66
KIADÓHIVATAL: FERDINAND KIRÁLY (VOLT REZSŐ) KÖRÜT 6

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZAMOK: SZERKESZTŐSÉG 1-77
KIADÓHIVATAL 82, NYOMDA 6-77 SZAM

ELŐFIZETÉSI DIJAK BRASSÓBAN:

Egy óra 90 lej, negyedévre 240 lej, félévre 480 lej,
egy évre 900 lej és havonta 15 lej kézbesítési díj.

FŐSZERKESZTŐ

SZELE BÉLA dr.

ELŐFIZETÉSI DIJAK VIDÉKRE:

Egy óra 100, 1/4 évre 270, 1/2 évre 520, 1 évre 1000 lej
Külföldre: 1/4 évre 420, 1/2 évre 820, 1 évre 1600 lej

XXXII. évt. 218. szám

Hétfő, 1926. szeptember 27.

Sokat foglalkoznak

román lapok és magyar Hamletek a Magyar Párt közeledő nagygyűlésével. Amazok szeretnék, ha az országos párt valahogy szétrobbanna, emezek pedig szeretnék, ha... de igazában ők maguk sem tudják, mit szeretnének. Legalább abból a javaslatból, amitt néhány nappal ezelőtt a magyar publicisztika egyik kiváló munkása közölt a sajtóval, senki sem lehet okosabb. Általános frázisok, alakatlan kívánságok, tárva tárt ajtókon való bizonytalan kopogtatás. Középut a Magyar Pártban! Afféle böles demokratizálódás, a kisebb, a szerényebb tömegnek is a bebecsátása az előkelő testületbe, de azért a világért sem megbontása a magyarság és a Magyar Párt egységének!

Mintha ezeket az intelmeket és tanácsokat már hallottuk volna, mintha ilyenektől már némiképp csömört is kapunk volna, mintha ilyen bölcselkedéseket és egységbiztosító robbantási kísérleteket már szerencsésen le is gázoltunk volna! Ami ezekben a szappanbuborékos ideákban kevés jó van, az nem új, ami bennük új lehetne, az nem jó, s valóban bármennyire aktuálisak is az országos nagygyűlés küszöbén, ma ép oly időszerűtlének, mint Koósék és Bárdosék virulása korábban.

Az országos Magyar Párt mint az egész romániai magyarság egységes szervezete áll fönn és működik, s ma inkább mint valaha vallja azt a programot, hogy minden magyarral minden magyar javára, tekintet nélkül felekezetre, foglalkozásra, pártállásra, világnézetre. Ez a program annyira demokrata, hogy ennél demokratábbat elgondolni sem lehet, s akármilyen rétegeit bocsátanak is be a párt szervezetébe, másból mint a nagybirtokosokból, kisbirtokosokból, nagykereskedőkből, kiskereskedőkből, nagyiparosokból, kisiparosokból, ügyvédek, orvosokból, mérnökökből, írókból, újságírókból, tanárokból és tanítók, falusi gazdákból, valamint a középosztály tisztviselő tagjaiból nem állíthatná össze táborát és vezérkarát. A munkások számára is teljesen szabad az út a Magyar Pártba, de őket nem e párt jellege, hanem a saját elvi állásuk tartja vissza az együttműködéstől. Csupán értük, a kedvükért átalakítani a Magyar Pártot annyi volna, mint magyar párt helyett szociáldemokrata párttá átvedleni, de ott bizonyára a magyar Hamletek szerint sem tartunk még.

Nem is lehet arról szó, hogy afféle középutat teremtsünk a Magyar Pártban, mert ez a középut már megvan, valamint az a lehetőség is meg van, hogy X. vagy Y. helyeit, akik a szervezet vezérkarát képviselik, alkotmányos, tehát demokratikus módon másokat válasszunk. De még ezt a legkevésbé akadályozott jogot is kétségtelenül befolyásolja majd mindig az a mindenkifőlött való szem-

pont, hogy egyrészt megővjük magyarságunkat a belső felekezeti és osztályellen létektől, másrészt biztosítsuk az erő egységét és az egység erejét a romániai magyarság politikai, kulturális, gazdasági és szociális érdekeinek és jogainak biztosítására.

Már csak az a módos alkalomkapás és kezdő káröröm is, mely a bukaresti újságok többségét a középut proklamálásának hírére eltöltötte, óvatosságra és megfontolásra inthet mindenkinek, s arra a kötelességre eszméltetheti rá, hogy nekik kell alkalmazkodniuk az egészhez és nem az egésznek hozzájuk, kivált, hogy ez az egész a Magyar Párt mind hitvallásában, mind szervezetében lehetőséget ad a de-

mozgatózás legszélesebb lehetőségeire.

Egyébként is tárgyilagos anachronizmus ma a párt szervezeti reformjáról beszélni, mikor a párt és a magyarság léte forog kockán, s a demokratikus átforgatást követelni, mikor a magyarságtól ép a demokráciát szolgáló jogokat készülnék megtagadni. Ma csak arról lehet szó, és semmi másról, hogy miképpen biztosítsa és szolgálja a párt azokat az érdekeket, melyeket a magyarság egyetemes rábizott, s minő eszközökkel és módokkal vívja meg a harcot, ha az nem volna elkerülhető. A Magyar Párt nagygyűlésére az egység tudatában, az egység erejével, az egység javára kell felvonulni.

Szombaton befejezték a népszövetség ezidei ülészeit

Német álláspont a leszerelés keresztülviteléről

GENE. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Népszövetség pénteki közgyűlése egyhangúlag elfogadta azt a javaslatot, hogy a leszerelési konferenciát a legközelebbi közgyűlés előtt összehívják. A közgyűlés tudomásul vette a Magyarország és Ausztria pénzügyi helyreállításáról, valamint a bolgár monetáris letételekéről szóló jelentést. A délutáni közgyűlésen Schubert államtitkár, német delegátus nyilatkozatot olvasott fel a német álláspontról a leszerelési kérdésben, amely teljesen megegyezett a Népszövetség egyetemes érdekeivel. A vitában elhangzott az az állítás, hogy

már a legyőzekezés csökkentéséről szóló nemzetközi konvenció is nagy haladás volna, azonban Németország a jelenlegi helyzet megállapításában nem lát haladást. Véleménye szerint az előkészítő munkálatoknak a népszövetségi tagok közt fennálló tulságos és messzemenő különbségek csökkentésére kell vezetniük. Majtál a népszövetséget feladatai teljesítésére alkalmassabbá tennék.

Guvlich olasz delegátus a gyűlés végén a magyar pénzügyi rekonstrukciónak tett jelentést, mire az ismertett határozati javaslatokat egyhangúlag elfogadták.

Felelősség nélkül veszik csak fel a zsidó tanulókat a magyar iskolákba

Ha a miniszter ur úgy akarja, évközben is bármikor kizárhatják őket — Minden más hír ellenére közvetlenül Bukarestben kell benyújtani a zsidó tanulók felvételi kérvényét

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az utóbbi napokban ismét a legközelebbi cikkek láttak napvilágot az ország sajtójában. Arról, hogy a zsidó tanulók beiratkozhatnak-e magyar iskolákba. Egyes lapok úgy tudták, hogy a kerületi tanügyi inspektornak van biztosítva a jog, hogy ebben a kérdésben döntsön, vagyis, hogyha a zsidó szülő magyar iskolába akarja beírni a gyermekét, akkor ezt a kerületi inspektortól kell kérvényeznie. Ezt a hírt azonban más újságok már másnap megcáfolták és azt állították, hogy a zsidó tanulók magyar iskolákba való beiratkozásáról kizárólag a közoktatásügyi miniszter dönthet Bukarestben és így az erre vonatkozó kérvényt is egyenesen a miniszterhez kell betérjeszteni.

Az érdekeltek tájékoztatására ma végigjártuk a legnagyobb kolozsvári magyar tanintézeteket, így elsősorban az unitárius kollégiumot, azután a református kollégiumot és a Marianum leányiskolát és végignéztük, hogy hogyan folynak a beiratkozások és a felvételek. Tény az, hogy mindegyik tanintézetben számos zsidó fiú és leány kéri az iskolába való felvételét. Az idén még több zsidó szülő hozta el a gyermekét magyar is-

kolába, mint tavaly, ami arra vezethető vissza, hogy a zsidó intézmények által fenntartott Tarbuth-gimnázium, amely az elmúlt években igen jó hírnévnek örvendett, most más kezekbe került és egyelőre még kérdéses, hogy mint tanintézet is, lesz-e olyan jó mint ezelőtt, eltekintve attól, hogy az oktatási nyelvben egyáltalában nem engedik érvényesülni a magyart, hanem kizárólag a románra és a héberre szorítkoznak.

Erről az egész kérdésről sikerült a munkával nagyon elhalmozott dr. Borbély István unitárius kollégiumi igazgatóval beszélgetnünk, aki a zavaros helyzetet a következőképpen világította meg:

„A zsidó tanulókkal úgy állunk...”

— A zsidó tanulókkal úgy állunk, hogy ideiglenesen felvesszük őket, illetve, hogy iskolai nyelven kifejezzük magunkat, előjegyezzük őket. Megmondjuk azonban nekik rögtön a felvételnél, hogy az intézetben való végleges megmaradásuk a miniszter hatá-

100 lej Zürichben nyitáskor
2.65 svájci frank

rozatától függ. Ha a miniszter a felvételt nem hagyja jóvá, úgy az intézetet bizony el kell hogy hagyják.

— Eszerint tehát mégis a minisztertől kell a felvételt kérvényezni?

— Igen, a minisztertől. Mi a zsidó tanulók szüleivel egy-egy kérvényt íratunk, a melyet azután az iskola igazgatósága juttat el Bukarestbe.

— Es hogyha a kérvényekre csak év közben jön meg a válasz?

— Akkor a zsidó tanulók év közben kell hogy alkalmazkodjanak a miniszter döntéséhez. Mi az előadásokat rendes időben megkezdjük és az ideiglenesen felvett zsidó tanulók azokon résztvehetnek. De ha közben bármikor megérkezik a döntés, mi nekünk aszerint kell eljárunk.

— Tehát megtörténhetik, hogy a zsidó tanulók itt januárig vagy még tovább tanulnak és akkor egyszerre kizárják őket és az egész időt elvesztették?

Borbély igazgatónak erre nincs mit válaszolnia. Ez annyit jelent, hogy ez megtörténhetik.

— Es mi történik azokkal a zsidó tanulókkal, akik már tavaly és tavaly előtt vagy már évek óta ebben az intézetben tanulnak? Mi történik például a hetedikeseikkel vagy a nyolcadikosokkal?

— Nekik is éppen úgy kell kérvényezniük a felvételt, mintha most iratkoznának be először az iskolába.

— Hány zsidó tanuló iratkozott be eddig a mostani tanévre?

— Azt pontosan még nem tudom megmondani. A vidékről még csak most jönnek. A jövő héten már tudni fogom, mert addig a beiratkozások bezárulnak.

Erről a vigasztalan és nem sok kitáratással kecsegtető témáról másra igyekszünk áttérni.

„Ez még jó eredmény”

— A magyar iskolák tantervében nem állott be valami változás?

— Várjuk, hogy a középiskolai törvényt benyújtják a parlamentben. Ennek a törvénynek a megszavazásánál fog ugyanis eldőlni, hogy megmarad-e a középiskoláknál az érettségi vizsgálat, vagy pedig eltörik-e. A kormány azt akarja, hogy a középiskolák ezentúl ne nyolcosztályosak, hanem csak hétosztályosak legyenek és hogy az érettségi vizsgálat az egyetemekhez télessék át, mint felvételi vizsgálat. A hétosztályos középiskolát tehát bakfalaureátus nélkül végeznék el a diákok és azután odamennének, ahová akarnak.

— Műegyetemre is mehetnének?

— Igen. A temesvári és bukaresti polytechnikumoknál amúgy is kötelező egy éves előkészítő tanfolyam.

— A kollégium előadási nyelve kizárólag a magyar, ugye? Ezt nem zavarják...?

— Nem, ezt nem zavarják.

— Es az intézet kulturális mozgalmi? Az önképzőkörök?

— Azok is zavartalanul dolgoznak.

— Jelenleg folynak valamilyen vizsgálatok?

— A póterettségik.

— Hányan buktak el a nyári vizsgákon?

— Az ötven százaléka.

— Az ötvenszázaléka?

— Ez még jó eredmény.

— Es a póterettséginél mire van kitartás?

— Ezt még nem tudjuk. A vizsgáztatóbizottság ugyanaz.

— A diákok?

— Reménykednek. Most a törvény olyan, hogy aki elbukik az annyszor mehet pótvizsgára, ahányszor akar. Hatvanéves koráig.

— Igen — jegyezzük meg — csak legyen idege és türelme.

Két hölgy jön be, akik az igazgatóval akarnak beszélni. Mi már amúgy is végeztünk. Mit lehet itt még mondani? Atmegyünk a református kollégiumba, ott ugyanaz a helyzet. Az udvaron egy csomó diák jár-kál le és fel, csupa izgatott fiatal ember, akik a legnagyobb bizonytalanságban vannak. Nem tudják, hogy megvegyék-e a könyveket, hogy itt maradjanak-e, hogy egyáltalában mitévők legyenek. Vannak közöttük olyanok, akik megunva a kétséget, az utolsó pillanatban otthagynak a tanulást és ipari vagy más mesterségbeli pályára mennek át. A tehetősebb szülők gyermekei pedig igyekeznek külföldre jutni.

„Felelősség nélkül”

A Marianumban egy harmadikos gimnazista lányt szólítok meg, akiről tudjuk, hogy

zsidó, de azt is tudjuk, hogy az összeírásnál az apja magyar anyanyelvűnek vallotta magát, sőt ezenfelül még magyar állampolgár is.

— No, mi az? — kérdezzük. — Felvettek?

— Felvettek, csak hogy nem felelősséggel.

— Hát ez meg mi?

— Petress igazgató ur azt mondta apának, hogy nem vehet fel felelősséggel, mert lehet, hogy a miniszter visszautasít. A felvételi jegyem is úgy szól, hogy „felelősség nélkül”. Most már nem tudom mi lesz.

Megtudjuk, hogy a Marianumban eddig

Ha Magyarország magáévá teszi a békeszerződés alapjait

Benes is minden tekintetben kívánja az együttműködést Magyarországgal

BECS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Neue Freie Presse genfi tudósítója beszámolót közöl Benessel, aki kifejtette, hogy a kisantant állami békét és nyugalmat kívánnak, és őszintén törekcszenek rá, hogy gazdasági téren együttműködhesse a szomszédállamokkal. A kisantant minden érdeke megkívánja, hogy Közép Európában megszilárduljon a béke és helyreálljon a gazdasági élet. Ezt az irányelveit akarja követni a kisantant mindhárom korlánya Magyarország irányában és abban

mindössze hat zsidó lány kérte a felvételét. A felsőbb osztályokban a régi növendékek természetesen továbbra is az intézetben próbálnak maradni, addig amig...

Egyébként semmit nem lehet most még tudni. Dr. Willer József magyar országgyűlési képviselő már ismét Bukarestben van, hogy ennek a nagy bizonytalanságnak vala hogy véget vessen. Bizonyos az, hogy eredményesre sokezer kis diák és diáklány nem hunyja le most éjszakánként a szemét és azon gondolkodik, hogy érdemes-e ezt egyáltalán végigcsinálni.

Láthatatlanokká kell tenni a határokat a kisebbségek védelmével

Sajtókonferencia előzte meg a páneurópai kongresszust

Csak Anglia áll szemben a mozgalommal

BECS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Bécsben megnyílt páneurópai kongresszus tiszteletbeli elnökségének tagjai: Benes, Caillaux, Löbe, Politis, Seipel és Sforza. A megnyitói ülésen Magyarország részéről Lukács György szólalt fel. A kongresszus politikai tagozatában Griatz Gusztáv volt miniszter. Hantos Elemér volt államtitkár és dr. Vámbéry Ruszteln tartanak előadást. A páneurópai kongresszus előkészületeit sajtókonferencia vezette be, amelyen mind a bécsi mind a külföldi sajtó képviselői voltak. A mozgalom főcélját Coudenhove gróf vázolta. Ezek a célok: valamennyi európai határt stratégiailag láthatatlanná tenni és a háborút a népek között kollektívszerződésekkel lehetetlenné tenni; vámtarívoval a határokat gazdaságilag is lerombolni. vé-

gűl a határokat a kisebbségek védelmével is láthatatlanokká tenni. A béke, úgy mond mindaddig lehetetlen, amíg gyűlölet él, s amíg elnyomott és elnyomottak vannak.

Ezután rámutatott Coudenhove arra, hogy Anglia szembehelyezkedett a páneurópai törekvésekkel s megcáfolta azt is, mintna a szociálisták távolmaradtak volna a páneurópai tervtől, s mindjárt kiváltkézt is a megjelent német, francia, belga szociálistákra. Megcáfolja azt is, hogy Magyarország vonakodott volna megjelenni a kongresszuson. Továbbá azt mondta, hogy páneurópai felfogásban a nacionalizmus elveszti háborús jellegét és inkább kulturális jellegűt ölt. Céljuk az, hogy a nacionalizmust mentesítsék a fanatizmustól.

Majláth püspök meglátogatta betegágyánál Rakovszky magyar belügyminisztert

A miniszter még mindig a kolozsvári Erzsébet-szanatórium lakója

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Rakovszky magyar belügyminiszter még mindig a kolozsvári Erzsébet-szanatórium lakója. Annak ellenére, hogy a veszélyen régen túl van és hogy egy vakbélgyulladásos operáció, valamint a trombozis következményei elmúltak, a kezelőorvosok még nem látják elérkezettnek az időt arra, hogy a miniszter elhagyhassa ágyát és visszautazhasson Budapestre. Ma ismét kint jártunk a sanatóriumban, ahol Steiner Pál professzorral és Czákó dr.-ral beszélünk.

— A miniszter ur jelenlegi állapota — mondotta Steiner professzor — teljesen kielégítő. A trombozis felszívódott és ma már nem irritálja a páciens közérzetét. A miniszter ur jó hangulatban van és kedélyen egyáltalában nem hagyott nyomot a hosszú betegség. Ismét csak azt kell mondanom, hogy Rakovszky miniszter ur már nem beteg, hanem csak lábadozó, aki a pihenés napjait tölti nálunk.

— Felkelt már az ágyból?

— Ezt még nem engedték meg. De rövidesen fel is kelhet már egy-egy órára.

— Ki látogatta meg utjabban a miniszter urat?

— Egyedül Majláth Gusztáv gróf püspök volt bent nála.

Megtudtam, hogy ez a találkozás igen megalító volt. A püspök rendkívül melegen érdeklődött a miniszterrel, hogy jött-e iránt, meg

kérdezte, nincsen-e valami különös kívánsága és vigasztalta Rakovszkyt, hogy legyen türelmes, hiszen az orvosoktól tudja, hogy nemsokára teljesen egészséges lesz és visszautazhat a magyar fővárosba.

— Mikorára várható az elutazása?

— Pontos időt nem lehet mondani. Egyszer csak ki fog jönni ön ide és a miniszter ur már nem lesz itt. Ez máról-holnapra megtörténhet.

— A magyar sajtó nagyon örvendene, ha módjában volna a miniszter urral még elutazása előtt beszélni. Azt hiszi, tanár ur, hogy ez lehetetlen?

— Tudtommal úgy volt, hogy ha a betegség gyors lefolyású lett volna, a miniszter ur az elutazása előtt vajó napon együttesen fogadta volna a lapok képviselőit. Minthogy azonban a gyógyulási folyamat elhúzódott és az elutazási nap is bizonytalanná vált, nem gondolnám, hogy a miniszter ur most már az urak rendelkezésére állhatna. Meg azután fáradt is.

— Budapestre még mindig rendszeresen küldenek bulletint?

— Igen, még most is naponta megy értesítés a kabinetirodához. Ez természetes is, hiszen ha csak egyszer is kimaradna, oda fenn azt gondolhatnák, hogy valami baj van. Pedig, ismétlem, csak a legjobbakat mondhatom. (ba)

Minisztertanács foglalkozott a bukaresti ref. iskola visszaadásának kérdésével

BUKAREST (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kormány tagjai tegnap délután Coanda tábornok elnökletével minisztertanácsot tartottak, amelyen elhatározták, hogy a vasárnap hazatérő Averescu miniszterelnököt a kormány valamennyi tagja ünnepélyesen fogja fogadni. A kormány nevében Coanda tábornok, a néppárt nevében pedig Trancu Jasi fogja üdvözölni a miniszterelnököt.

A minisztertanács ezután a bukaresti ref. egyháznak azt a kérését tárgyalta, hogy még a háború alatt elrekvirált két iskola épületet mentesítsék. Tekintettel arra, hogy a minisztertanács nem ismeri a kérdés komplexumát, egy bizottságot küldenek ki Goldis, Lepadatu és Bucsan miniszterekből, akik meg fogják vizsgálni az ügyet és a legközelebbi minisztertanácson jelentést tesznek.

Elkészült Görögország alkotmánytervezete

ATHEN. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A hivatalos lap közli, hogy a nemzetgyűlés bizottsága kidolgozta a közársasági görög alkotmányt, amely az 1911 évi alkotmány helyébe lép. Az új alkotmánytervezet összesen százhuszonöt cikket tartalmaz. Az első cikk megállapítja az új államformát, valamint a végrehajtó- és törvényhozó hatalomnak, végül a bíróságnak hatáskörét. A 35. cikk szabályozza a választási eljárást, amely általános, titkos és közvetlen lesz, arányos képviselői alapján. A kamara és szenátus által közösen választott elnök hivataloskodásának tartama öt év. A miniszterelnök egy folyóban csak egy évig maradhat a hivatalában. A hivatalos lapban egyúttal rendelet jelent meg, mely a választásokat október 24-re tűzi ki. A kamara november elsején összeül és két héten belül az alkotmánytervezetet ratifikálja. A másik rendelet, amely szintén a hivatalos lapban látott napvilágot, egész Görögországban megszünteti az ostromállapotot.

A váradi munkások vezére visszakapta elrekvirált lakását

NAGYVÁRAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Regmann Miklós dr. Biharország utolsó liberális prefektusa, mielőtt eltávozott prefektusi állásából, a nagyváradi járáshivatalal elrekviráltatta csinos gépirődjasszonya számára dr. Rozvány Jenő ügyvéd Zöldfa-utján levő kétszobás lakását, amelyet Rozvány még januárban vásárolt magának. Amikor megérkezett, Regmann prefektus rendelkezése a lakást le is rekvirálták, s közvetlenül a májusi képviselőválasztás előtt karhatalommal ki is lakoltatták onnan Rozványékát. Akkor a váradi munkásság a rendőrséggel együtt vigyázott Rozványékát az utcára kirakott butoraira, s mi őrjáti szenzációt keltett. Az ügyvéd kénytelen volt szűke ügyvédi irodájába beköltözni s a törvénytelen lakoltatás ellen pert indított. A törvényszék elutasította a Rozványi keresetével s felelőzést követelt a lakosság a Tábla elé került, ahol a májusi választásokon megválasztották a törvényszék ítélőjé s visszaadta Rozványinak a lakását, közelebb az időközben oda beköltözött gépirődjasszonyt, hogy a lakást 30 napon belül ürítse ki. Egyben arra az időre, míg Rozvány a lakást meg nem kapja a Tábla havi 1200 lejt kártérítést ítél meg s ezenkívül kötelezték az államot, hogy Rozványékát a lakoltatással okozott 6000 lej kárukat térítse meg.

Primo de Rivera ragaszkodik hatalmához

Madridból jelentik: Primo de Rivera spanyolország diktátora kijelentette, hogy a sajtónak az a híresztelése, mintha ő lemondani készülne, s utódja Zalvo Satejo pénzügyminiszter venné át a kormányzást, csak légből kapott koholmány. Az új nemzetgyűlés novemberben feltétlenül összeül.

A nemzetipárt előkészítő értekezletet tart Brassóban

A nacionalisták és caranisták fúziója — Maniu Gyula nyilatkozata az egyesülésről

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Küszöbön a régóta vajdó országos nagy politikai esemény, a román nemzeti párt és a parasztpárt fúziója. Az előjelek szerint ezúttal mégis meg fog történni, bár mindkét pártban és a pártokon kívül is történtek erős ellenhatások a megakadályozására. A nemzetipárt korifeusai szombaton délután ebben a tárgybán tartják meg a döntő értekezletet Brassóban, míg a fúziónak Bukarestben vasárnap az ott tartandó gyűlésen kell megtörténnie.

Maniu Gyula a Luptában nyilatkozott az egyesülésről és azt mondta, hogy ő

egyenileg egész lelkével a fúzió mellett van, melyet az ország érdekei is megkövetelnek. Azt a fellejtést, hogy a brassói gyűlésen ellentétek támadnának a nemzetipárt tagjai közt, ép oly képtelennek tartja, mint a liberálisokkal való fúzió hírét. A nemzetipárt végrehajtóbizottságának szeptember 26-iki brassói ülése a teljes harmónia jegyében fog megtörténni.

A nemzetipárt erdélyi végrehajtóbizottság szombati ülésére eljöttek Brassóba Maniu Gyula, Vaida Sándor, Dan Sever, Pop Ghița képviselők és még számosan a vezetők közül.

A németek izgalommal várják Poincaré hétfői beszédét

Stresemann újabb pénzügyi megterhelést vállalt a Rajna felszabadításáért

BERLIN. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A birodalmi kormány Marx kancellár elnökletével tartott ülésén Stresemann jelentést tett a német delegáció genfi tevékenységéről, amit a minisztertanács helyeslően és köszönettel vett tudomásul. Stresemann jelentést tett továbbá a Brianddal a német-francia kiegyezésről folytatott tárgyalásokról, melyeket a kormány szintén egyhangulag helyeselt. E tárgyalások folytatására az érdekeltektől szakminiszterekből bizottságot alakítottak, mely a kormánynak a legközelebbi ülésén jelentést fog tenni. A bizottság tagjai: a külügyi, gazdasági és pénzügyi miniszterek.

A Thoiryban folyt tárgyalásokra vonatkozó egyhangú minisztertanácsai határozatot közölték a francia ügyvivővel.

A kormányon kívül a politikai pártok körében sincsenek Stresemannak

olyan nehézségei, mint Briandnak vannak Franciaországban. A nacionalista körök, látva, hogy Stresemann tárgyalásaiban a német álláspontot erősen kidomborította, nem titkolja a jó benyomást és mivel Hindenburg politikáját helyeslik nem fognak nagyon akadékoskodni. Breitscheid szociáldemokrata képviselő pedig Genfben is hangoztatta a német delegáció összhangját. Kritika a kormány ellen inkább azért hangzik, mert Stresemann titkolja a thoiryi megállapodás részleteit s mert az hírlíki, hogy Stresemann a Rajna felszabadítása fejében újabb pénzügyi megterheléseket vállalt: négyévi részletben nyolc milliárdot fog fizetni Franciaországnak.

Németországban nagy izgalommal várják Poincarénak hétfőn Bar-le-Duchben választói előtt mondandó beszédét.

Fantasztikus, hogy románokkal cserélik ki az erdélyi római katolikus magyar püspököket

Dr. Hirschler József kolozsvári apátplebános semmit sem tud a konkordátumnak erről a pontjáról

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnap reggel az egyik kolozsvári lapban az a feltűnést keltő hír jelent meg, hogy Romániának a Vatikánnal kötött concordátum-egyezményében van egy pont, amely kimondja, hogy az erdélyi magyar római katolikus püspököket a bukaresti kormánynak jogában van románokkal kicserélnie. A kolozsvári lap a budapesti »Pesti Napló« nyomán közölte ezt a hihetetlennek hangzó jelentést, amely, ha igaz lenne, nem jelentene kevesebbet, mint azt, hogy a román állam be akar avatkozni a római katolikus egyház autonómiájába. A pesti lap híre annál nagyobb kétkedést hívott ki maga ellen, minthogy tudvalevőleg a románok között alig van római katolikus vallású, kilencvenkilenc százaléka görög keleti vagy görög katolikus. Azok a románok, akik római katolikus vallásúak, csak azért nem görög keletiek, mert azon a helyen, ahol születtek, nem volt görög keleti pap, aki a román egyházi rítus szerint megkeresztelte volna őket. Ilyen római katolikus vallású például a jelenlegi jasyi római katolikus püspök, továbbá Pop Josif püspök is, akik mindketten erdélyi emberek.

A fantasztikusnak hangzó hír vétele

után megjelentünk a kolozsvári római katolikus plébánia-hivatalnál és a magunkkal hozott kolozsvári lappéldányt átnyújtottuk dr. Hirschler József apátplebánosnak. Dr. Hirschler a legnagyobb meglepetéssel olvasta a pesti táviratot és annak a kijelentésére hatalmazott fel bennünket, hogy

erről az egész dologról semmiféle értesülése nincsen

és így a pesti jelentéshez nem tud hozzászólni. Ugyancsak nélkülöznek a lapjelentésre vonatkozólag minden értesítést a többi egyházi hatóságok is. A közvéleményben merésznék és légbőlkapottnak minősítik a »Pesti Napló« táviratát és el sem tudják képzelni, hogy a kompakt tömegű római katolikus erdélyi magyarság lelki életét kinek juthatott eszébe megzavarnia hasonló fantasztikummal.

A bányásztrájk miatt tovább tart a kivételes állapot Angliában

LONDON. A hivatalos lap rendeletet közöl, mely szerint a bányásztrájkra való tekintettel, a kivételes állapotot még egy hónappal meghosszabbítják.

Veronállal megmérgezte a gyermeket egy állítólagos magyar író felesége

BÉCS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Klosterneuburg melletti Kierling községben egy Zukné nevű asszony, aki állítólag egy magyar író felesége, a Neues Wiener Journal jelentése szerint

magát és gyermekeit veronállal megmérgezte.

Míg az asszonyt sikerült eszméltre téríteni, a két gyermek meghalt. Zukné állandóan viszálykodásban élt albérliivel, akik elől végül is elzárta szobáik ajtaját, úgy, hogy az ajtókat hatóságilag kellett kinyitni. Az erre következő éj-

zel azután Zukné, saját bémondása szerint

izgalmában veronált vett be.

A szerbül a két gyermeknek is adott be, mert a zajos események következtében azok sem tudtak elaludni. A szomszédasszonyok Zuknét igen ingerlékeny természetűnek mondták. Férje hat év óta Amerikában van és a legutóbbi időben állítólag azt írta, hogy anyagi viszonyai nem engedték meg azt, hogy Bécsbe visszatérjen. Állítólag ez is hozzájárult az asszony inegrált lelkiállapotához.

Lédererné bűnügye a Kuria előtt

A borzalmas Léderer-dráma utolsó felvonása — Léderer vallásos tébolyban szenved

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Október 20-án tárgyalja a budapesti királyi Kuria Léderer Gusztávné, a szép Schwartz Mici gyilkossági bűnügyét s ezzel valószínűleg az utolsó felvonása játszódik le annak a szenzációs bűnpörnek, amely annak idején hosszú ideig foglalkoztatta a budapesti és mondhatni az egész világ nagy napisajtóját.

Ismeretes, hogy Hudeleka Lajos budapesti hentesmester meggyilkolása és kirablása miatt

a Léderer-házaspárt első fokon kötél általi halálra ítélték.

Léderer Gusztáv, volt csendőrfőhadnagy ellen a katonai bíróság hozta meg azt a legsúlyosabb ítéletet, feleségét pedig a bűntető törvénysszék sújtotta halálos ítélettel. Az ítélőtábla Lédererné büntetését életfogytiglani fegyházbüntetésre enyhítette, de a királyi Kuria ezt az ítéletet meg-

semmisítette és újabb felelősségi tárgyalást rendelt el. Az ítélőtábla másodszori tárgyalásakor Lédererné büntetését 15 évi fegyházban szabta meg. Ez ellen az ítélet ellen a vád és védelem semmisségi panasszal élt, ezért a periratok ismét a Kuria elé kerültek, amely máris ki is tűzte október 20-ra a semmisségi panasznak tárgyalását.

Léderer Gusztáv az ítéletben megnyugodott és kegyelemért sem folyamodott. A kegyelmi eljárás azonban hivatalból meg is megindították, de az mindez ideig befejezést nem nyert. A volt csendőrfőhadnagy hosszú hónapok óta furcsán és gyanúsán viselkedik a Margit-körúti fognázban. Egész nap késő estig már maga elé bámul. Közben szolozsmákat mormol, a biblia és az imádságok könyv lapjait forgatja anélkül azonban, hogy beléjük pillantana.

Ne romboljanak és ne robbantsanak...!

Lüktető, modern Magyar Pártot akar dr. Barabás Béla — Az aradi választástól való visszalépést a prefektus elől való meghátrálásnak tartotta volna a magyar szenátor — Arad Magyar Pártja a válság óráit éli

ARAD. (A Brassói Lapok munkatársától.) Ma jött haza Aradra Barabás Béla dr. aki a kolozsvári unitárius kollegium vendéktájaknak ünnepségein vett részt. A magyar szenátort, akét lakásán kerestünk fel, pompás hangulatba hozta kolozsvári ünnepeltetése és ezt az alkalmat arra használtuk fel, hogy megszólaltassuk az elnököt az aradi Magyar Párt kríziséről.

— Hogy utólag elvágjam a választási bonyodalmak csomóját, igenis nem akarom visszalépni a községi választáson való jelöltesemtől, mert ez a Magyar Párt akarata ellenére történt volna. Tudom azt, hogy mesterségesen megakarják tépázni politikai presztízsemet, de azt is tudom, hogy

a visszalépésem szégyenteljes meghátrálás lett volna a Nemzeti Párt és a prefektus fenyegetése elől.

Az aradi Magyar Párt jelölő bizottsága nagyon természetesen fölvetett engem a listára, ha elhárítottam volna a kandidálásomat úgy a Magyar Párt akarata ellen cselekedtem volna.

— Mit szól Méltóságos uram az aradi Magyar Párt átszervezési akcióhoz.

— Helyeslek minden akciót, amely lüktetőbb, frissebb áramlatot akar bevezetni a pártéletbe, a Párt keretén belül, a pártegység veszélyeztetése nélkül. Igenis modern, az idők lüktetésére rezonáló Magyar Pártot akarok, amelynek én legyek a zászlósa, tradícióm és ideológiám az irányelve, s nem pedig mesterségesen kovácsolt ütközőpontja. Örülök, minél szélesebb és távolabbi rétegeket is magához vonzani a Magyar Párt,

mert annál hatalmasabbak vagyunk. A régmúlt értékeit is meg kell becsülni, nem pedig ezrével nyasni el bizonyos rétegekhez és tradíciókhoz fűződő szálakat. Ne romboljanak és ne robbantsanak, ha nem építsenek!

Barabás Béla dr. e nyilatkozata szerint nem idegenkedik az aradi Magyar Párt további frissítésétől, viszont a párt átszervezést célzó és Aradról elindult, elméleti vágányokon haladó mozgalmat teljes mértékben elítéli. Aradon különben a Magyar Párt október 3-án intézőbizottsági ülést tart, amelyen meg kell oldani a válságot. Itt említjük meg különben, hogy a gyergyószentmiklósi nemzeti zsinatra Aradról dr. Barabás Béla szenátor, Parecz Béla dr. képviselő és dr. Zima Tibor volt képviselő mennek el.

Új népdalok teremtek Munkácsy Mihály gyoroki kuriáján

A Gyoroki Olvasókör 50 év után visszavásárolja tagjának levelét

ARAD. (A Brassói Lapok munkatársától.) A jómunkáslatban a gyoroki patriarkális kortól elért 120 éves Pál Klára azzal a kedves, barátkozó bizalmassággal, amellyel jellemzi Eva száz éven felüli leányait, e sorok írójának bevallotta, hogy késői szívével féltévszázadokat ezelőtti gyöngéd érzelmeket táplált Munkácsy Mihály iránt. A faluban utánaajártunk a dolognak s bár illetékes házínéi nem szolgáltattak pozitívumot a régmúlt reménytelen szereléről, mint tudott művészettörténeli esemény valóban visszaidéztek minden idők legnagyobb magyar festősenijének gyoroki szereplését.

Még 1865. előtt, melletti Munkácsy Bécsbe került vőnő a Raha-iskolába, mestere Szamosy Elek vendégül látta őt gyoroki házában.

Munkácsyt végzetlenül érdekelte az arad-környéki románság különös tonusa, szindus népviselete s ezért sokat forgott, járt a nép között. Fligyele és tanulmányozta a paraszti munkája közben, a mezőn, házán, a joci-on (tánc) és minduntalan céltudatos felkölörista tanulmányokat végzett. Bár több nyarat is töltött a Hegyalja derűs poézisének közepében, ottléte alatt állt kedvelt érdeklődést, s ez is inkább Szamosy tanítványának, mint a jövődől festőóriásnak szólt.

München, Páris, Tépéscsinálók, Sira-lomház, és a világsajtó tíz év múlva a hajdani magyar asztalosin, s nevétől visszhangzott. S miképpen 1881. évben megalakult a gyoroki Olvasókör, gróf Molnár Lajosnak, a Nádasdy-uradalomnak gyoroki főintézőjének és a kör elnökének legelső dolog az volt, hogy felkérte Munkácsyt az egyesület dísztagjának elváltatására. A mester, aki ez idő tájtiban a luxemburgi cölpacni kastélyának árnyas parkjában festgetett, 1881. szeptember 20-án írt levelében szeretetteljes előzékenységgel gratulált a gyoroki Olvasókör megalakulásához, amelyre szerinte jelentős szerep vár a falu szellemi életének fejlődésében és készséggel elfogadta a dísztagságot. Munkácsy 15-ik dísztagja lett az Olvasókörnek, amely a Szamosy-kuria régi vendége iránti kegyeletből legközelebb visszavásárolja a művész levelét Fekete Mihály volt színműgató, jelenlegi temesvári műgyűjtőtől, aki a közelmúltban esedékes módon juttat hozzá a nagyértékű művészettörténelmi emlékhöz.

Munkácsy Mihály háza különben ma is megvan Gyorokon, dr. Vitos Pál ügyvéd lakik benne. A csikszentmártoni származású ügyvéd felesége, Hunyady Erzsébet, Hunyady László, néhai református lelkész leánya szintén lelkes és értékes alkotásokkal gazdagította népdalköltészetünket. Gyönyörű népdaltermékeit az újabb magyar dal-költés szenzációjának aposztrófája a kritika és műveinek a magyar főváros zenevilágában is értéklődéssel várt kiadására és terjesztésére Párt budapesti zenei kiadó cég vállalkozott.

Kolozsvár nem kap tőzsdét

Közüntézmény jellegűek lesznek az áru-tőzsdék

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tudvalevő, hogy az árutőzsdéket teljesen újjászervezik. Mielőtt a törvény napvilágot látott volna, már is nyilvánosságra jutottak annak fontosabb szakaszai. A törvénytervezet értelmében az árutőzsdék ezután közintézmény jellegűek fognak lenni, azaz a célja, hogy egyesítsék a kereskedőket, iparosokat és mezőgazdákat.

Tőzsdék lesznek Bukarestben, Brailában, Galacon, Konstancában, Jasiban, Craiovában, Cernovichban, Kisenewben, Erdélyben, Temesváron és Nagyváradon. Tehát Kolozsvár, amely pedig bizonyos számított tőzsdére eszerint esett a tőzsdétől.

A tőzsdei műveleteket csakis meghatalmazott és hivatalos ügynökök végzik, még pedig azok, akiket a tőzsde vezetősége bejegyeztet. A tőzsdét egy négy évre megválasztott tanács vezeti. A tőzsde elnökét a kereskedelmi miniszter nevezi ki négy évre. Minden tőzsde ügynöknek száz lej óvadékot kell tenni.

Borzalmas ez a fogfájás!
Enyhülést hoznak
Aspirin tablettái.

Csak az eredeti csomagolást vásároljuk (6 vagy 20 tabletta tartalommal) a fehér-zöld-piros pecsétblyeggel ellátva!

A nagyenyedi állami elemi iskola magyar tagozatát kitétték az utcára

Ha az ipariskolának helyiség kell

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnapelőtt Nagyenyedről Bukarestbe egy küldöttség érkezett, amelynek tagjai Kádár János, a nagyenyedi állami elemi iskola magyar tagozatának igazgatója, Mariori József, az ottani román tagozat igazgatója és Sassu albamegyei revizor voltak.

A panasz tárgya az volt, hogy még a múlt iskolaévben az enyedi ipariskolához igazgatónak kinevezték Teodoru Ernő regáti tanárt, aki néhány héttel ezelőtt felszólította Kádár Jánost, a magyar tagozat igazgatóját, hogy az iskolahelyiséget hagyja el, mert a közoktatásiügyi miniszter jóváhagyásával ő fog abba az iskolarészbe beköltözni. Mivel Kádár János igazgató a kiköltözkedésre nézve felsőbb helyről semmiféle rendeletet nem kapott, Teodoru követelését nem volt hajlandó teljesíteni. A napokban aztán az igazgató ismét megjelent Kádár előtt, s most már erőlyesen jelentette ki, hogy azonnal költözködjék ki a megjelölt helyiségből. Kádár mivel a kiköltözködést azonnal fogantatni

nem lehetett, három napi időhaladékot kért. Teodorutól. Kedden délután négy órakor azonban megjelent az erőszakos regáti tanár, kinyitotta az iskolahelyiség ajtaját, s a butorokat, padokat, taneszközöket mind kitéttette az udvarra. Mikor ez megtörtént, kijelentette, hogy a helyiségeket az ipariskola részére felfoglalja.

Mivel az állami elemi iskola magyar tagozata most helyiség hiányában előadásokat nem tarthat, Kádár János elhatározta, hogy ebben az ügyben személyesen és sürgősen tesz panaszt a közoktatásiügyi miniszteriumban, ahol kiderült, hogy a bukaresti iparoktatási felügyelő önkényesen hatalmazta fel Teodorut az enyedi elemi iskola magyar tagozatának elfoglalására, azaz a feltétel, ha előzően gondoskodik a tagozat kellő elhelyezéséről. Természetesen az iparoktatási felügyelőnek ehhez sem volt joga, Kádár János, Teodoru Ernő ipariskolai igazgató ellen az ügyészségnél is küldött feljelentést tett.

Hasmenése

csak akkor gyógyul, ha gyomrát először jól kitisztítja. Erre a legalkalmasabb és legbiztosabb szer a csodás hatású

KOPROL

hashajtó csokoládé. — Csakis akkor valódi, ha minden egyes pastillába „KOPROL” név van benyomva. — Ne fogadjon el mást!

21°6

miniszteriumokban még mindig sok harcolni valójuk van a visszamaradt liberális főtisztviselőkkel és osztályfőnökökkel, akik így akarják elgáncsolni a kormányt a Magyar Párttal kötött paktumát. A szakosztály azonban reméli, hogy ezek az akadályok rövidesen el fognak hátrálni az utóból.

Azután az egyházi kérdésekkel, továbbá színházi ügyekkel és társadalmi egyesületek működésével foglalkozott a szakosztály.

A nagygyűlés elé mindezekről a kérdésekről részletesen kidolgozott elaborátumot fognak előterjeszteni, amelyben fel tárlják a magyar közművelődés terén fenn álló hiányokat és sérelmeket.

Legközelebbi a kisebbségi és jogi szakosztály fog ülésezni, amely utóból a jogi sérelmeket fogja feldolgozni és a nagygyűlés elé terjeszteni.

Feloszlatták Kolozsvár város tanácsát

Osvada lesz a polgármester

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Megbízható bukaresti hírforrás szerint Hodor Viktor és Miloteanu közigazgatási főfelügyelő jelentése alapján a legfelsőbb közigazgatási tanács tegnap jelentést tett a minisztertanácsnak, hogy a megejtett vizsgálat alapján a kolozsvári városi tanácsot azonnal oszlassák fel.

A minisztertanács még tegnap megvizsgálta a közigazgatási felügyelőség jelentését és úgy döntött, hogy a városi tanács működése ellen megejtett vizsgálat adatai elegendők arra, hogy a tanács feloszlását elrendelje.

A minisztertanács határozata után Goga belügyminiszter Bukarestbe rendelte Csutiu prefektust és Osvada polgármesterhelyettest, hogy az új ideiglenes városi tanács kinevezésére vonatkozólag előterjesztést tegyenek. A prefektus és a polgármesterhelyettes még az éj folyamán már el is utaztak Bukarestbe.

Az ide érkezett hírek szerint ennek az ideiglenes tanácsnak a következők lennének a tagjai: Osvada mint polgármester, Bohatfel Leo mérnök, Lusán Gábor, Gógának volt magántitkára, Puscaru Leonin és Paul kereskedelmi iskolai tanár. A tanácsnak tagja lesz két magyar ember is, akiknek kinevezése csak a Magyar Párttal történő megállapodások után következhet be.

Feltűnést keltett az a hír, hogy a zsidóságot dr. Klejn Miksa az iskolai ügyekben legutóbb oly hírhedttül szerepelt ügyvéd fogja képviselni.

Csutiu prefektust ma estére várják vissza Kolozsvárra és már magával fogja hozni a régi tanács elmozdításáról és az új tanács kinevezéséről szóló rendeletet.

A Brassói Lapok hirdetéseit naponként százezer ember olvassa

Kétszázötven orosz törzstiszt harcol a kínai vörös hadseregben

Lezárták a britázsiai petroleumtársulat tárházait

Kína panasza a népszövetségen Anglia ellen

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Shanghaiből jelentik: Kínában a helyzet kétségtelenül komoly. Shanghai-ban számos vezető kínai személyiség rokonszenvez a bolsevistákkal. A déli csapatok hadjáratát Galan orosz tábornok vezeti, míg a csapatoknál 250 orosz törzstiszt harcol. Kaharan tovább is a shanghai orosz konzulátus élén marad. A kantoni csapatok lezárták a britázsiai petroleumtársulat valamennyi tárházát, míg az amerikai társulatok tárházaihoz nem nyulnak.

A Daily Telegraphnak Pekingből ellenmondó híreket jelentenek. Ugy látszik, hogy Sungcsuanfang tényleg bevette Wusukot és az a szándéka, hogy Vucsangot délkeleti irányban megtámadja. Azokat a jelentéseket, hogy a kantoni csapatok Nancsangot bevették, kétségbevonják. Várják, hogy Csangcsolin, Vupeifu és Sungcsuanfang szövetséget kötnek a vörös hadsereg legyűrésére.

Az angol hajók ágyai sok ezer kínait megölték és sok ezer házat leromboltak

A Népszövetség péntek délutáni közgyűlésén, mint Genfből jelentik, a kínai delegátus kormánya megbízásából nyilatkozott és több angol-kínai incidenst tett szóvá, melyek a távol Keleten veszélyeztetik a békét. Juliusban és augusztusban a Jangce folyón az angol kereskedelmi hajók tulajdonságukkal ismételtelen elsüllyesztették kínai hajókat, melyeknek utasai vízbe fulltak. Szeptember 5-én Vashiennél egy angol ágyunaszád száz kínait rendőrt megölt, majd egy angol cirkáló lőtte a várost és sok ezer kínait megölt és sok ezer házat lerombolt.

Cecil Robert lord azonnal a szónoki emelvényre lépett és kijelentette, hogy a kínai delegátus előadását a legnagyobb meglepetéssel hallotta. Az angol vashienli jelentések teljesen eltérnek a kínai delegátus előadásától. Jelenleg Anglia és Kína közt tárgyalások folynak, s a kínai küldött nyilatkozata aligha lesz rá alkalmas, hogy e tárgyalásokat előbbrevigye.

A Magyar Párt közművelődési szakosztálya készül a gyergyói nagygyűlésre

Sürgetik a kormányígéretnek bevitelét

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Magyar Párt közművelődési szakosztálya ma délelőtt tíz órakor Sándor József elnökletével népes ülést tartott, amelyen a gyergyószentmiklósi nagygyűlésre való előkészületeket beszélték meg. A gyűlésen résztvettek dr. Dózsa Endre, dr. Balázs András, Illés Gyula dr. Kis Elek, Nagy Gyula, Hantos Gyula, dr. Nárady Aurél, Elek Gyula, dr. Borbély István, Szilágyi Kálmán, Műgyés Lőrinc, Antal Márk és még számosan.

Az ülés napirendjén első sorban az oktatásiügyi kérdések szerepeltek. A résztvevők főleg annak megállapítására szorítottak, hogy melyek azok az ígéretek, melyeket a kormány a paktumban lefektetett és mindezekig nem váltott be.

Dr. Balázs András kanonok hosszabb beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy

a legenergikusabban a sarkára kell állania a Magyar Pártnak

és különösen a zsidó tanulók felvételének kérdésében nem szabad engednie.

Több felszólalás után a szakosztály megállapodott abban, hogy a gyergyószentmiklósi nagygyűlés előtt igyekezni fog felfedni azokat az okokat, amelyek miatt a kormány több ígéréteinek bevitelése késik. Ennek első sorban az az oka, hogy a közoktatásiügyi miniszteriumban többen még mindig szabadságon vannak és így néhány ügyet még mindig nem tudnak elintézni.

Ezenkívül kétségtelen az, hogy a mi-

HIREK

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden munkanapon az esti órákban.
Az előfizetésre vonatkozó tudnivalók az első oldalon, a lap fején olvashatók.
Hirdetések vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendő, vagy pedig bármelyik hirdetési iroda vagy bizományosunk útján is feladhatók.
A *-gal megjelölt közlemények díjazás alá esnek.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla.

A Brassói Lapok nyomdavidualatának kiadása

A Brassói Lapok egyes példányainak ára (Bukarestben is) 5 lej, vasárnap 6 lej; Ausztriában 30 garas, Csehszlovákiában 1 cK., jugoszláviában 2 dinár, Magyarországon 20K. m. K., Franciaországban 50 centimes, egybeült 6 lej értékű valuta.

Hétfő, szeptember 27.

Kath.: Kozma. — Prot.: Adalbert.
— Görög: Kulisztrat. — Izr.: 5687
Thisri 19. — A nap: 6.10—18.03.
— Időjárás: Továbbra is változékony,
hűvös idő kisebb esőkkel.

Kedd, szeptember 28.

Kath.: Vencel kir. — Prot.: Vencel.
— Görög: Baruch pt. — Izr.: 5687
Thisri 20. — A nap: 6.11—18.00.

Október 1.

Kérjük azokat a tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése október 1-én lejár, hogy előfizetésük megújításáról idejekorán gondoskodjanak, nehogy a postautalványok késedelmes beérkezése miatt a lapküldés megakadjon.

Előfizetési árak vidékre:

Egy évre	1000 Lei
Félévre	520 "
Negyedévre	270 "
Egy hónapra	100 "

Tisztelettel:

Brassói Lapok kiadóhivatala

Borzalmas katasztrófa a prágai repülőtéren

Három repülőtest szörnyethalt

PRAGA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A prágai állami repülőtéren borzalmas szerencsétlenség történt. Az öt egységből álló jugoszláv repülőraj Prágából Krakkón keresztül Varsóba akart repülni, egy cseh katonai repülőgép kalauzójása mellett. A felrepülés után a cseh repülőgép összeütközött a jugoszláv repülőparancsnok gépével, s mindketten lezuhantak és összezuzódtak. A jugoszláv parancsnok Negovan főhadnagy és segédtszjtje, Jugovici főhadnagy, továbbá: Kostuba cseh repülőkapitány szörnyen haltak. A gépek mechanikusai súlyosan megsebesültek. A jugoszláv repülőraj utazását megszakította.

(*) Házasság Grünfeld Cipra és dr. Kelen Albert házasságot kötöttek.

— Az ellenzék távollmaradása miatt nem lehetett megtartani a marosvásárhelyi nagytanács ülését. Marosvásárhelyről jelentik: Dr. Bernády György péntek délután 4 órára a nagytanácsot ülésre hívta egybe. A tárgyszorozaton harmincegy fontos városi ügy szerepelt, többek közt a városi vízvezeték és villany ügye, a közalkalmazottak tizenöt százalékos segélye, az 1926. évi költségvetés megváltoztatása, az új belügyminiszteri palota felépítése ügyében rendezett országos segély, s több más fontos javaslat. A nagytanács ülése mégis elmaradt, mert az ellenzék tüneményesen távollartotta magát miatt a határozathozatalhoz szükséges többség össze nem gyűlt. Dr. Bernády a nagygyűlést szeptember 29-ére ismét összehívta.

— Krasszin Londonba utazik Londonból jelentik: A Times szerint Krasszin, a szovjet külügyi népbiztos a jövő héten Londonba készül, hogy megindítsa Angliárai azoknak a függőben levő kérdéseknek a letárgyalását, amelyek a két állam politikai és kereskedelmi viszonyát vannak hivatva megállapítani.

— Krenner Miklós politikai megbeszélést hívott össze Marosvásárhelyre Marosvásárhelyről jelentik: Krenner Miklós volt tankezelési főigazgató, vasárnap délelőttre néhány Magyar Párt kebelébe tartozó Maros vármegyei politikust és publicistát hívott össze

Színész és színésznő kalandja a robogó autón

Papp Jolán a Renaissance tagja feljelentette Kiss Ferencet — Egy különös história epilógusa a budapesti rendőrségen

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnap délelőtt Kiss Ferencnek, a Nemzeti Színház művészenek autóján a főkapitányságra érkezett Papp Jolán, az azóta megszűnt Renaissance-Színház ismert művésznője és könnyű testi sértésért följelentést tett az autó tulajdonosa, Kiss Ferenc ellen. A följelentésben Papp Jolán eladja, hogy Kiss Ferenc, akivel autókiránduláson vett részt,

az érdei országúton súlyosan bántalmazta

és ezért kéri a megbüntetését.

Kiss Ferenc, a Nemzeti Színházból próbái jövet, a színház kapujában találkozott Papp Jolánnal, akivel hosszabb ideje haragos viszonyban áll. A művész ügyet sem véve a szép művésznőre, gyalog elindult a Főherceg Sándor-ucca irányába, majd észrevette, hogy a művésznő, aki nyilván várt rá a színház előtt

nyomon követi őt.

A Főherceg Sándor-uccában hátrafordult és megkérte Papp Jolánt, hogy ne kövesse őt, amire a színésznő azzal felelt, hogy

leütötte Kiss fejről a kalapiját.

A művész a váratlan inzultus fölötti megdöbbenésében egy erőlyes mozdulattal lefegyverezte az eleganciájáról városszerte ismert művésznőt, aki azonban ennek dacára sem tágitott mögötte s félhangon folytonosan fenyegetőzve tovább kísérte Kisst a Dunapartig. A Dunaparton Kiss Ferenc leült az egyik kőlépcsőre, majd bement egy telefonfülkébe s az autóját odarendelte a Dunaparra, arra

tanácskozássra. Erre a szűkebb körű politikai értekezletre meghívót kapott dr. gr. Toldalagi Mihály, Antalfy Endre, Moltei Károly, Tamásy György, Erdélyi Pál és Gálffy László kiszagda.

— Két lemulató Budapestben. Budapestről jelentik: Kálmán Imre »Cirkuszherceg« című operettjét a Király színházban nagy sikerrel bemutatták. — Ugyancsak nagy sikerrel került előadásra Herczeg Ferenc »Brigádéros« a Nemzeti Színházban.

— A marosvásárhelyi Református Dalegyet ötven éves jubileuma. Marosvásárhelyről jelentik: Az itteni Református Dalegyet október hó első felében ünnepi megennélésének ötven éves jubileumát. Mivel a dalegyet nagyszabású ünnepséget akar ez alkalommal rendezni, Kovács Elek tanácsos és dr. Ferenczy Zsigmond a Dalegyet elnöke már is megkezdte a rendezés előmunkálatait.

— Fényes László végleg elment Magyarországból. Budapestről jelentik: Fényes László tegnap levelet íezett a tipográfusmesterhez, melyben bejelent, hogy a megváltozott körülményeire tekintettel lemond a fővárosi bizottsági tagságáról, Fényes lemondását megvilágítja az Arbeiter Zeitung cikke, mely arról számol be, hogy Fényes barátai unszolására hagyta el Magyarországot és Ausztriában keres menedéket. Az utóbbi években ugyanis a bíróság Fényest sajtópereiből kifolyólag nemzetgyalázás, rágalmazás és becsületsértés címén több mint háromévi fogházra és százhuszmillió pénzbüntetésre ítélte és a büntetés jórésze már jogerős, ezenkívül több mint husz ügyben van bünvádi eljárás folyamatban ellene. Az ítéletek következményei miatt ment el az országból. — Fényes László Ausztriába történi szökésével kapcsolatban a főkapitányság megindította a nyomozást annak kiderítésére, hogyan jutott ki Fényes az országból. Fényesnek sajtóját nevére utlevél nem volt s így rendes úton nem hagyhatta el a határokat. Valószínűleg az osztrák határon, csémpész ösvényeken kelt át. Most azt is

gondolják, hogy az autón majd vagy ő, vagy Papp Jolán eltávozik. Amikor azonban az autó megérkezett, az autón vele együtt Papp Jolán is beszállt, s nyugodtan türe, hogy az autó kimenjen az érdei országútra. Itt Kiss Ferenc leszállt az autóból s fölkerítte a fiatal színésznőt, hogy szálljon ki, mert beszélni óhajtott vele. A hölgy mosolyogva és látszólag nyugodtan ki is szállt, de csakhamar oly idegesen viselkedett, hogy Kiss újból beszállt az autójába és most már állhatatos kísérőnője nélkül visszaindult Budapest felé. Erre azonban az a meglepetés érte, hogy

Papp Jolán keresztbefeledt az utistestén

s Kiss Ferenc, aki ezt autójából visszafordulva látta, nehogy az exaltált színésznőt egy kocsi elgázolja, visszament és föl szólította, hogy most már szálljon be az autóba, visszaviszi Budapestre. A színésznő azonban erről most már hallani sem akart, úgy, hogy Kiss Ferenc csak a legnagyobb erőfeszítések árán és csak sofförjének segítségével tudta a rugkapálózó, ellenkező színésznőt, aki mindkettőjüket összeharapta, az autóba kényszeríteni, miközben Papp Jolán természetesen jelentéktelen sérüléseket és horzsolásokat szenvedett. Budapestre érkezve, Kiss Ferenc kiszállt az autójából, sofförjének pedig megparancsolta, hogy utitársukat vigye oda, ahová ő óhajta. Kiss Ferenc távozásával Papp Jolán a főkapitányságra hajtattat, ahol megtette följelentését, majd hosszabb tartózkodásra Párisba utazott, mintegy jelezve azt, hogy az ügy rendőri részét maga sem gondolta komolyan.

nyomozzák, hogy kinek a segítségével hagyta el az országot. Fényes László Budapestről még szerdán eltűnt. A rendőrség értesülése szerint jelenleg osztrák földön helyen üdül. Fényesnek ma újabb kormányzóesértési pere lett volna s attól tartott, hogy a tárgyaláson elrendelték a letartóztatását. Különben is október elsején harmadféltévi fogházbüntetésének leülését kellett volna megkezdnie.

— Hegedűórákat szeptember 15-től ismét ad dr. Berkovits (Lakatos-ucca 2 a). Jelentkezés naponta délután fél 2—3 óráig.

— Hétfőn kezdődik a tanítás a leánytanonc iskolában. A brassói állami leánytanonciskolában a tanítás szeptember 27-én, hétfőn délután két órakor kezdődik a Saguna liceumban.

— Férj, aki kilencvenhat házasságtöréssel vádolt a feleségét. Kolozsvári tudósítónk jelenti: Az itteni törvényszék ma rendkívül érdekes válopör tárgyalását kezdte meg. A válopört dr. V. ismert kolozsvári ügyvéd nyújtotta be felesége, V. M. a román opera művésznője ellen, akét 28 géppel írott beadványában nem kevesebb mint 97 házasságtöréssel vádolt. A beadványban, mint a asszony udvarlóit, szerepel egy egész sereg író, újságíró, művész és popülus. Az asszony viszont azzal vádolta férjét, hogy több ízben elverte őt. A férj ezzel szemben kimutatta, hogy a felesége az ő költségén két barátját már évek óta tartja. A bíróság ötvenegy tanut idézett meg és a bizonyítékok kiegészítése végett a tárgyalást elnapolta.

(*) Eljegyzés. Tabak Irénke Brassó, Marzet József Targul-Mures jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Embert ölt az iparvasut Kolozsvári tudósítónk jelenti: Ma reggel súlyos szerencsétlenség történt a szamosvölgyi vonalon fekvő Poiana község közelében. Az egyik otáni fűrészfűzém iparvasutja elgázolta Chiulea György jómodu földesgazdát. Az elgázolás olyan szerencsétlenül történt, hogy az iparvasut mozdonya a gazda fejét teljesen szétromcsolta. Chiulea még a helyszínen meghalt. A hatóság letartóztatta az iparvasut mozdonyvezetőjét, Dragos Trajánt, aki azonban azt állítja, hogy ő a felettési parancsára indította meg olyan időben a vonatot, amikor még nem lett volna szabad megindulnia. A kolozsvári ügyészségről bizottság szállt ki a helyszínre, hogy jegyzőkönyvet vegyen fel. Chiulea György özvegyel és hat gyermeket hagyott hátra.

A világsajtó humora

Házastársak beszélgetnek hajnalban:

— Na szép dolog, reggel 3-kor hazajönni.

— Na, szép dolog, reggel 3-kor még fenn lenni.

— Ugy? Hat óra óta ébren ülök és várom, hogy hazajöjj.

— És én hat óra óta ülök a kávéházban és várom, hogy elaludj.

— **Felelős-e a háztulajdonos a bérleti adó, hátralékokért?** Ez a kérdés foglalkoztatta, miként Temesvárról jelentik, a dévai törvényszék után most már a temesvári táblát is. Szmilovics Sámuel dévai háztulajdonos egyik üzlethelyiségét néhány hónapra egy mozinak adta bérbe, a mozi aztán máshová költözött. Kétszáz ezer lejellel adóhátralékban maradt a mozi s mivel a dévai adóhivatal megállapította, hogy ez az összeg behajthatatlan, a háziúrón követelte. Közben a különféle büntető taksákkal félmillióra emelkedett az adóhivatal követelése. Szmilovics a dévai törvényszékhez fordult, amely felelősségének helyét is adott. A pénzügyigazgatóság azonban megelégedett a törvényszék döntésével s így került ma a temesvári ítélőtábla elé az ügy, ahol a pénzügy kiküldötte vitatta, hogy amikor a háztulajdonos üzlethelyiségét bérbe adja, a bérlővel szolidárisan felelős utóbbi adójáért. Az ítélőtábla azonban nem osztotta ezt a nézetet és elutasította a pénzügyigazgatóságot a követelésével.

— **Naptárak viszonteladását** foglalkozók saját érdekükben cselekszenek, ha mielőbb feladják megrendelésüket a Brassói Lapok 1927 évi naptárára, amelyek október havában kerülnek szétküldésre. Négyféle különböző könyvnaplárunk, előjegyzési, fal- és hetilock-naptárunk olyan gazdag választékot nyújt, amelyvel a legélesebb vevőkör legkülönbözőbb igényeit is ki lehet elégíteni. Magas rabattot nyújtunk, kívánatra részletes ajánlatot és prospektussal szolgálunk.

— **Érdekes előadás** Ligeti Pál, ismert budapesti műépítész, kinek művészettörténeti munkája: „Uj Pantheon felé” általános felhívást keltett, egy nagyszabású építészeti munkája van jelenleg elfoglalva Erdélyben. A Klingsor hangversenyiroda meghívta az épitész-műtörténészt, hogy új elmélettel egy vitelt képekkel kísért nyelvet előadásban ismertesse meg a brassói közönséggel. Az előadás szabad bemenettel október 7-én lesz a Honterus gimnázium aulájában. Ligeti Pál mindenki számára érthető, népszerű formájú előadásában a Művészettörténet és Világtörténet összefüggését fogja tárgyalni.

— **A marosvásárhelyi új kórház tervezetel** a közegészségügyi miniszter jóváhagyta Marosvásárhelyről jelentik: A főmérnöki hivatal az új kórház építésére készített tervezetel jóváhagyás végett a közegészségügyi miniszteriumba terjesztette föl, ahonnan az approbálva tegnap érkezett vissza. Egyben a miniszter kinevezte az építészbizottság harminc és az előkészítő bizottság öt tagját. A miniszter kívánsága szerint az építkezést már a jövő tavasszal megkezdik.

— **Sulyos sportbaleset egy labdarúgó versenyen** Resiczai tudósítónk jelenti. A Resiczai Vas- és Acélművek ifju munkásaiból alakított Muncitoreasca-futbalcsapat minapi mérkőzésén sulyos baleset érte a csapat két játékosát, Dán Ernő és Ludwig Gyula resiczai munkásokat. A heves küzdelembe fejlődött verseny közben ugyanis Dán Ernő a jobbkarján csonttörést, Ludwig pedig egy eltévedt rugás következtében a lábán szenvedett sulyos zúzódásokat. A két szerencsétlenül járt futbalistát a versenytérrel a kórházba szállították be ápolás végett.

— **Három iskolásgyerek vakmerő merényletet kísérelt meg a vasut ellen** Németországban Vakmerő merényletet intéztek tegnap Németországban az Ascheseben és Halberstadt között közlekedő személyvonat ellen. A tettes három diák, akiknek az életkora tizenkét és tizenhárom év között van. A merényletet sikerült idejekorán megakadályozni. A diákok nagy köveket raktak a sínekre és a köveket dróttal kötözték össze. Ez a hely a kanyarodónál fekszik és a bozót miatt a mozdonyvezető nem látja a pályát, úgy, hogy a vonatokat a legnagyobb veszély fenyegette. Az egyik személyvonat nehé mozdonyon azonban keresztül gázolt az első akadályon, megrázódott, mire a mozdony vezető nyomban megállította a gépet. A többi akadályt pedig eltávolították és így módon elhárították a szerencsétlenséget. A három diák a bozótban elbújt, hogy szemtanúja legyen a katasztrófának. A vasutasok megjelenésekor a merénylők elmenekültek, de utól érték és elfogták őket.

— **Pár nap választ el a Brassói Magyar Dalárda operett-előadásaitól**, melyek iránt városunk nagy érdeklődés nyilvánul meg, mivel mindenki tudja, hogy a dalárda előadásában mindig a lehető legjobbat nyújtja a közönségnek. Jegyek elővételben Király Lajos divatüzletében kaphatók.

— **Belegetek figyelmébe.** A brassói kórház rendelőjében (sectia de consultatii) naponta 8 és 12 óra közt mindenfajta betegek részére rendelnek. Szegények díjtalan orvosi vizsgálatban részesülnek. Vezető orvos: Dr. Sulica Alexe.

(*) **Eljegyzés.** Bartha Gizkó urleányt Barátoson 1926 szeptember 23-án eljegyezte Spanyol Béla erdőmérnök, Komandoró.

— **Vasárnap délelőtt kezdődik Kolozsváron a vegetáriánus kongresszus.** Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi vegetáriánusok országos kongresszusa vasárnap délelőtt tíz órakor kezdődik Kolozsváron az iparkamara disztermében. A kongresszusra, amelyet dr. Horváth Jenő kolozsvári vegetáriánus ügyvéd kezdeményezésére hívtak egybe, eddig körülbelül százan jelentették be részvételüket. A tárgysorozaton elméleti viták, valamint néhány gyakorlati probléma szerepel, így többek között egy vegetáriánus termelési és fogyasztási szövetkezet megalakításának kérdése is. A kongresszusra meghívták Bicsérdy Bélát is Ada Kalehból.

— **A pütkörci tűzkárosultak és a nyomorgó tisztviselő számára** Ambrus Antal 100—100 lejt adományozott.

— **Désen beomlott egy hegytető és egy római sóbánya került alóla felszínre.** Kolozsvárról jelentik: Érdekes esemény képezi beszédanyagát a közeli Dés városkában. Az egyik közeli hegyplateau, amely szerencsére lakatlan terület volt, hirtelen beomlott és alatta egy ötvenkét méter mélységű régi római sóbánya felt látható. A sóbánya világosan mutatja a római bányák szisztemáját, amennyiben ennek is köröndalaku bejárata és párkányszerű, messzire elágazó korridorjai vannak. Kolozsvárról a legközelebbi napokban egy geológusokból álló bizottság megy ki a helyszínre, mert azt gyanítják, hogy a dési eset összefüggésben van a tordai tavak eltűnésével.

— **Elhárították a cukorrépa-termelői vándorgyűlését.** Az Erdélyi Gazdasági Egylet cukorrépa-termelői szakosztálya által szeptember hó 28-ra, keddre tervezett keresztesi (Torda mellett) vándorgyűlése a közbejött elháríthatatlán akadályok miatt egy héttel későbbre, vagyis október hó 5-re, keddre halasztott el, amely körülményről ezúton is értesíti a szakosztály az érdekelt gazdák közönséget, kérve, hogy azon minél nagyobb számban megjelenjen szíveskedjék.

* **Értesítés.** Van szerencsénk a t. biztosított feleink és a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy a nálunk 1217 számú kötvénnyel biztosított Csákány Józsefné, e hó 24. elhalt, de az eltemetését a biztosítási feltételeink értelmében társaságunk megtagadta, azért, mert a kezelő orvosi bizonyítványból megállapítást nyert, hogy a fentnevezett fél tuberkolózisban halt el, mely betegségét a biztosítás megkötése alkalmával eltitkolva, magát teljesen egészségesnek vallotta be. Így a biztosítás megkötéséhez szükséges legfőbb kellekkel, t. i., hogy a biztosítandó félnek a belépéskor egészségesnek kell lenni, — fentnevezett urnó nem rendelkezett, sőt az akkor szenvedett sulyos és e miatt a biztosítás megnevezésével járó betegségét eltitkolta s így a szabályok értelmében és a t. biztosított feleink érdekében az eltemetését társaságunk megtagadta. Hogy hasonló eset több elő ne fordulhasson ezúton kérjük a t. feleinket, hogy amennyiben tudomásuk volna, vagy később jutna tudomásukra, hogy a biztosítottaink közül valamelyik a biztosítás megszüntetését maga után vonó betegségben szenved, amit a belépéskor eltitkol, úgy ezt a saját, valamint a többi biztosított felek érdekében is, társaságunknál multhatatlanul bejelenteni szíveskedjék, aminek megfelelő módon történt megállapítása után, az illetők biztosítását törölni fogjuk. Teljes tisztelettel Első Romániai Temetést Biztosító Társaság. G. Száva és társai Brassó.

(*) **Uj ügyvédi iroda** Nagyváradon Dr. Vasile Cotrus a nagyváradai jogi akadémia volt tanára megnyitotta ügyvédi irodáját Nagyváradon Piata Unirii 5 sz. alatt. (Kovács-ház.)

— **Éhségstrájkba léptek a fogoly ifjúságok.** A kommunista ifjúságok kolozsvári bünperével kapcsolatban elítélt Go'dberger, Fekete és Demetrius a brassói fellegvári börtön foglyai. Hir szerint ezek a foglyok, mivel állítólag nem kaptak sem új-ságot, sem más olvasmányt, szerda óta éhségstrájkba léptek.

IRODALOM, MŰVÉSZET

Harry Zintz képkiallítása

Az alkavanellek és olajfestmények melyeket Harry Zintz megyesi festő a Klingsor helyiségében kiállított, meglepően hatottak ránk. Nem mintha ez a festő merőben eredeti volna, hiszen Zintz művészete is — mint minden művészet — elődök festői kultúrájára támaszkodik és itt első sorban Klimt, Schiele, Toulouse-Lautrec, Beardsley nevei bukkanak emlékezetünkbe. — de ami meglepő ennél a nagyon érdekes festőegyéniségnél az a határozottság, a biztosság, mellyel a vizuóját kifejezni képes. A kifejezésnek az az intenzitása teszi képeit művészileg meglepővé és erős hatásúvá. Harry Zintz festészele dekadens oly értelmében, hogy rendkívül rafinált, szinte beágyazott túlfinomított és brutális egyben. Nem a külvilág szolgáltatta benyomások visszaadása érdekli: belső látomásait festi meg olomszerű figurális kompozíciókban groteszkül összegabalyított embertömegkoncentrációkban és még ha a realitásból is indul ki, egy-egy genre-szerű jelenetet fest és képeinek ilyen címeket ad, mint: Vörös kaapó. A lépcső. Páholy, akkor is nagyon egyéni látásmódja oly zsarnoki ha almat gyalkorol főtötte, hogy e témák a megcsinálásban mintegy irreálisá lesznek: a dolgok elnagyolva jelennek meg, mint egy ópiummálmornak furcsán idealizáló és torzító és a legbanálisabb köznapijelenséget is a meszeszűrűsége lendítő behatása alatt. Mikor így a festmények lelki tartalma az, ami a szemlélőt első tekintetre meglepi, érdeklődését izgatja, nem lehet kétséges, hogy e munkák expresszív erejét, kiváló festői kvalitásuknak köszönhetik. Zintz pompás kolorista, a kifejező voltainak mestere. Színei gyakran viharosan tobzódnak mint a Pierrot képen, ahol a maszkálta kaotikus tömegbe oly megrázdó ellentétben áll a hushagyó kedv melankóliáját az ünnep sivár utóízét oly megrázóan tükröző Pierrot-val, más képein és főleg az alkavanellekben gyakran kevés színnel dolgozik, de ezeket igen finoman és egyéni egymáshozhangoltságban mindig változatosan gazdag harmóniákban egyesíti. Vannak képei, mint pl. az Ejeli ut, a Holdfény, a Boulevard reggel, az Utolsó Maszkálka, melyeken a tisztán kifejezésre irányuló kép felépítés teljesen a színből indul ki, feloldvasztja a dolgok formáit amennyire csak lehet a képforma javára, tulleszi magát a lineáris struktúrán, hogy a vizuó tiszta színes életet megfogja. Másutt, mint a templominterieurban, hol a figurák elhelyezéseinek ritmusa ez a (mirev, hogy úgy mondjuk bizánci ritmus, megközelíti a monumentálisat, vagy a Keresztre feszítésben erősebb a lineáris szerkezet. A színből indul ki Zintz és színekkel fejezi ki magát alkavanellekben is, de itt a vonaljátéknak rendkívüli bája, szeszélyes ötletessége egyenrangú tényezőként szerepel a szín mellett a művészi összehatásban, különös és merész, de mindig szellemesen és virtuosan megadott átvágásokkal egymásba oldódó figurákat látunk itt, feltárat színekkorokat (az Ejeli ünnep úgy hat, mint egy Verlaine-vers) briliánsan megoldott mozgásokat (a Tengerparti Tánchan a mozgási motívum nem csak az alakokban testesül meg, hanem ritmikusán rezgő át az egész kép színskáláját). Zintznek sajátosan festői képességei teszik azt, hogy művei bizarrságok és a bennük megnyilvánuló lelki alkakülönössége mellett is, sohasem hatnak irodalmilag, hanem egy emígnus festői temperamentum meglepő művészi megnyilvánulásként jelennek meg. Nagy érdeklődéssel tekintünk e festő további munkásságának elébe.

H. H.

Kávéházban, étteremben és mindenütt, ahova magyarok járnak, követelje a „BRASSÓI LAPOK”-at, Románia legelterjedtebb magyar napilapját.

Szép utcai butorozott szoba
villanyvilágítással, külön bejárattal
és kiszolgálással kiadó.

Bővebbet: HERZ-féle papírkereskedés, Brassó.

KÖZGAZDASÁG

Több mint 30 százalékos az új szállítási tarifadrágítás

Nagy kedvezmény a szilvapálinka szállítására — A drága tarifa miatt kétszázmillióval emelkedik a szilvölgyi szénbányák beszerzési költsége

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kormány gazdasági szakbizottjának legközelebbi ülésén kellene foglalkoznia a termelő osztályok sok csoportjának, valamint a kereskedőknek azon energikus tiltakozásával, melyet csaknem az összes kereskedelmi és iparkamarák támogatnak, s mely a szeptember 15-én életbeléptetett új vasúti tarifa ellen jutott a kormány elé.

Annak idején azt állították, hogy az új vasúti tarifa a réginél egy százaléktól legfeljebb 30—40 százalékgig terjedő különbözettel lesz drágább.

Ma azonban, miután az új tarifa életbelépett, már tudjuk, hogy az új személy és teheráru-tarifa bizonyos csoportoknál még száz, sőt százötven százalékos drágulást is elért.

Vegyünk például néhány elsőrendű élethez szükséges cikket. Így ha a szén és benzin szállítási díját nézzük az új tarifa szerint, megállapíthatjuk, hogy egy ötezer kilogrammon aluli szállítmánynál száz kilogramm után száz kilométerre a fuvardíj ma 142 lej az eddigi 64 lej helyett. Itt tehát az áremelés 122 százalékos. Háromszáz kilométeres távolságra a fuvardíj ugyanennél a cikknél 295 lej az eddigi 135 lej helyett, e drágítás tehát 120 százalékos. 600 kilométerre a díj 485 lej az eddigi 206 lejjel szemben, az áremelés 136 százalékos.

Ugyanezek a termékek körülbelül tízezer kilogrammos vagonnál a következő különbözetet mutatják: 100 kilométerre az új tarifa 9700 lej az eddigi 6400 lej helyett, az emelés tehát 50 százalékos. 300 kilométernél 31500 lej az eddigi 25600 lej helyett, a drágulás 90 százalékos; 600 kilométernél a mostani fuvardíj 42000 lej az eddigi 20600 lej helyett, a drágulás tehát 104 százalékos.

A 10-15 ezer kilogrammos vagonnál 100 kilogramm fuvardíjat 100 kilométerre 30 százalékkal drágították meg, 300 kilométerre 60 százalékkal, 600 kilométerre 72 százalékkal. Végül a 15 tonnánál nagyobb kocsinál száz kilogrammonként 100 kilométerre a drágulás 17 százalékos, 300 kilométerre 46 százalékos. Mivel a 15 tonnánál nagyobb vagonok száma, az államvasutaknál nagyon kevés, s miután a fuvardíj ezeken a kocsikon jóval alacsonyabb, valóságos hajsza fog megindulni a kocsik után. Ez aztán új alkalom lesz arra, hogy az állomásfőnökök jövedelmekhez s meg nem elegendő előnyökhöz jussanak.

Vegyünk most a buzaliszt szállítási díját. Ötezer kilogrammon alul a szállítási díj 100 kilogrammonként 100 kilométerre 70 lej a múlt évi 45 lejjel szemben; a drágítás 55 százalékos; 300 kilométernél 97 százalékos, 600 kilométernél 98 százalékos. 5—10 tonnás kocsinál a drágítás 100 kilométeres távolságnál 48 százalékos, 300 kilométernél 100 százalékos, 600 kilométernél 105 százalékos. 10—15 tonnás kocsinál az áremelés 14, 45, illetőleg 50 százalékos, a 15 tonnánál nagyobb kocsinál 2,9, 37 és 32 százalékos.

Ugyanez azonban érdekes és csodálatos lehet azon, hogy a vasutak tarifája előnyben részesíti a cukor szállítást. A szilva pálinkánál ugyanígy nagy szállítmányoknál még alacsonyabb a fuvardíj a régi tarifánál. Így 15—20 tonnás kocsinál 100 kilogrammonként a tarifát 100 kilométerre 64 lejről leszállították 44 lejre, ami 45 százalékos tarifaleszállításnak felel meg; 300 kilométerre 135 lejről 119 lejre szállították le, 13 százalékos olcsóbbodás, 600 kilométerre az olcsóbbodás 150 százalékos.

Sajnos, az új tarifánál nincs ugyanilyen gondja a szénipari termékekkel szemben, melyeknek fuvardíjdrágítása 82—127 százalékkal között váltakozik. Anélkül, hogy részletekbe bocsátkoznánk, le kell szögeznünk azt a tényt, hogy az új tarifa kétszer is sújtja a szénipart. Egyszer a széntermékekre a nagy távolságoknál kivett túlzott tarifák révén; ezek a tarifák ugyanígy hatálytalanítják azt a kedvezményt, melyet ez irányú részére biztosítanak, mert lehetővé tesznek a tarifák a szomszédos államok széntermékeinek versenyét. Másodszorban nehezé válik az új tarifa miatt a szénipar helyzete azért, mert megdrágult a szénipar folytatásához szükséges elsőrendű nyersanyagok szállítási díja is. Ugy kalkulálják, hogy például a szilvölgyi szénbányáknak az új szállítási tarifa miatt csak a szükséges nyersanyagok beszerzésénél mintegy 200 millió kiadási többletük lesz.

Sajnos, az új tarifánál nincs ugyanilyen gondja a szénipari termékekkel szemben, melyeknek fuvardíjdrágítása 82—127 százalékkal között váltakozik. Anélkül, hogy részletekbe bocsátkoznánk, le kell szögeznünk azt a tényt, hogy az új tarifa kétszer is sújtja a szénipart. Egyszer a széntermékekre a nagy távolságoknál kivett túlzott tarifák révén; ezek a tarifák ugyanígy hatálytalanítják azt a kedvezményt, melyet ez irányú részére biztosítanak, mert lehetővé tesznek a tarifák a szomszédos államok széntermékeinek versenyét. Másodszorban nehezé válik az új tarifa miatt a szénipar helyzete azért, mert megdrágult a szénipar folytatásához szükséges elsőrendű nyersanyagok szállítási díja is. Ugy kalkulálják, hogy például a szilvölgyi szénbányáknak az új szállítási tarifa miatt csak a szükséges nyersanyagok beszerzésénél mintegy 200 millió kiadási többletük lesz.

(Fegyverek), egy angol font 25.12 (Fegyvergyed), száz francia frank 14.42 és fél (12 és fél), száz olasz lira 19.05 (—05), száz cseh korona 15.82 és fél, száz dinár 9.15, száz leva 3.77 és fél, száz lej 2.65 (—8 és háromnegyed), tízezer magyar korona 0.7242 (—3), tízezer osztrák korona 0.73.

(—) Értékpapírok. Magyar Hite 43—44, Földhitelbank 173, Magyar Hite 313—317, Ingatlan 290, Cseh Bank 11, Nemzeti Bank 2070, Osztrák Hite 150—155, Kereskedelmi Bank 1085—1092.5, Lipótvárosi 5, Egyes. főv. 24, Általános takarékpénztár 117—118, Mektár 170, Pesti Hazai 1800—1820, Magyar Biztosító 4750, Fonciére 112—118.5, Concordia 775—8, budapesti gm. 122—123, Hungária 312—316, Pesti Viktória 50—56, Athenaeum 69.5—70, Franklín 104, Rigler 90, Újságüzem 3. Gazd. gép 205—206, Fegyver 470—485, Ganz-Dan. 1690—1735, Ganz vill. 1101—1120, Kistarcsai 78, Hofherr 142.5—144.5, Kühne 2925, Láng 100.5—102, Mág 7.5—8, Lámpa 116—118.5, Rimamurányi 160—162.50, Schlick 70, Fournier 10, Hazai fa 34, Malomsoky 4, Ofá 670, Szlavónia 37, Nasici 1385—1410, Borsodi 38—39, Kohó 215, Drasche 200—210, Magnezit 1005—1025, Általános Kőszén 3885—3920, Ságó 569—581, Urkányi 1345—1380, Déliavasút 162—165, Mrt. 176, Levante 152—153, Nova 312—318, Tröszt 393, Részvénytör 805,

Fővárosi sör 130.5—133, Gschwindt 400.5, Polgári sör 768, Izzó 905—911, Vasmezei 360, Cukorgyárak: Detcukor 530—535, Magyar cukor 1760—1780, Olaj 20.25, Jutá 380—382.5, Hungária műtrágya 123.5—126, Brassói 436—440, Német Mezőg. 68—69, Ostermélő 225—228, Gumi 230, Belvárosi Tk. 29—30, Egyesült Fővárosi 35, Kisbirtokosok 28—30, M. Ált. Takarékpénztár 31—32, Agrárbank 28—30, Földhitelintézet 47—49, Jeltálohitel 48—50, Leszámitóbank 34—40, Mektár 33—34.5, OKH 33—35, Pesti Hazai 48—50, Pesti Hazai Községi 29.5—30.5, Kereskedelmi Bank 67—69

(—) Az utánvételezett összegek felvételéről értesítik a feladót. Bukaresti tudósítónk jelentése szerint az államvasutak vezérigazgatóságának rendeletet adott ki, mely szerint a rendeltetési állomásokról beérkező behajlott utánvételezési összegekről naponta kell értesítést kiadni a feladónak kifizetni. E rendelkezés célja az, hogy a sok felszólamlást el lehessen kerülni.

(—) Leszállították az árpa kivételét. Bukaresti tudósítónk jelentése szerint a kormány gazdasági szaktanácsa elhatározta, hogy az árpa után ugyanannyi kivételt vámozt vessenek ki mint a rozs után, tehát vagononként tíz angol fontot az eddigi vagononkénti 20 angol font helyett.

(—) A leszt szállítási díja ugyanannyi mint a buzáé. Bukaresti tudósítónk jelentése szerint a legfelsőbb gazdasági szaktanács legutóbb tartott ülésén elhatározta, hogy a buzaliszt vasúti tarifája nagy távolságokra legyen ugyanannyi mint a buzáé. A kérdés részletes kidolgozását a közlekedésügyi minisztériumra bízta.

(—) Vámmenésen lehet a krumpolit bevétele Csehszlovákiába. A prágai lapok értesülése szerint tekintettel az ideai csehszlovák burgonyatermés kedvezőtlen eredményére, a kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy a burgonyát mentesíti a behozatali vámtól. Arra számítanak, hogy ilyen módon különösen Lengyelországból nagymennyiségű burgonyát fognak importálni. Az eddigi vámtól métermérszámként öt korona volt, ami jelentékeny összeget tett ki a nagy burgonyafogyasztás mellett.

Csellózik? Gitározik? Fuvolázik?

Több millió darabból álló raktárunkról bármilyen zeneművet gyorsan és pontosan kaphat meg mindent. — Moravetz zeneműkereskedés Timişoara. Jegyzék ingyen.

2370

Nyílttér

Nyilatkozat

Hazay ur és köztem felmerült afférban Csánky Géza és Elekes Endre meghatalmazásom nélkül jártak el. Az ügyet becsületbíróság elé viszem.

Brassó, 1926. szeptember 18.

Bíró Béla.

Bíró Béla képviselőre írásban adott teljes meghatalmazást, ami az iratok között fekszik. Es ha a történetek után tud becsületbírókat keríteni, szívesen állunk rendelkezésére.

Elekes Endre

Csánky Gyula

*Ezen rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Harisnya,

kesztyű és

kötöttáru

a legjobban vásárolható

M. BLATT-nál

BRASSÓ, Kapu-utca 38. sz.

2344

A MAI PÉNZPIAC

Szombat, szeptember 25

A világpiacon: A lej az összes külföldi tőzsdéken hanyatlott, a többi valutánál alig van változás, bár a hullámozás eléggé élénk.

A belföldi piacon: Tegnap reggel óta ideges a hangulat. A lej magas külföldi értéke miatt az export megszűnt, kínálat devizákban alig volt. Az így beállt stagnációban az irány megváltozott, erős kereslet indult meg, mely folyton fokozódik. A kereslettel szemben áru nincs a piacon, ez a hangulatot még idegesebbé teszi, a kapkodást fokozza. A helyzet ugyanaz, mint a tavaszi hatalmas lejbesszalakalmávkor. Tegnap reggel óta az árfolyamok 40 ponttal emelkedtek az angol font viszonylatában. A hangulat a jövő hétre megnyugszik s a felesleges izgalomra nincs ok. Egy svájci frank 38.50 lej, egy dollár 198 és fél lej, egy olasz lira 7.60 lej, egy német márka 47.50 lej, angol font 967 lej, egy francia frank 5.65 lej, egy cseh korona 5.91 lej, egy osztrák schilling 28.10 lej, egy lejért 358 magyar korona.

Zürich. Devizák. (Zárjelenben a tegnapi zárlattól való eltérések.) Nyitási árfolyamok svájci frankban: száz német márka 123.27 és fél (12 és fél), egy dollár 5.17 és ötvenyolcad

SPORT

(x) Amerika pentatlon bajnokságát Ted. Drev nyerte meg 10 ponttal. A vert me-lyben volt Gourdin, Amerika volt távolug-ri rekordere és Osborne, az olimpiaí de-lyben bajnok is. Gourdin legjobb távolug-ri csak 685 cm. volt. A győztes Drev ered-ményei: 200 m. 24,2 mp, diszkosz 3887 m, golyó 40,40 m, távolugrás 601 cm, 1500 m 5 p 11 mp. Osborne eredményei 25,6 m 31,62 p, 48,2 m, 64,8 cm 5 p 48 mp Jonni Myrra már hosszabb ideje Amerikában él, leg-jobb golyódobó az utóbbi időben rend-esen diszkoszdobó traininget is folytat. E-zen is nagyszerű eredményeket ért el. A hónapban nyolc bemutatkozó dobása közü-lyben 48 méteren felül volt és pedig 48,80, 48,8 és 48,07 méter. Első dobása 47 méter, majd 48,07, azután az utolsó ismét 48,68 m. Myrra eme eredmények alapján a világ legjobb diszkoszdobójának kell tartani.

(x) A franciák válogató versenyét tartot-tak (az egy héttel elhalasztott svéd-francia válogató helyett.) A válogatóversenyen atlé-ta nagyszerű formát áruztak el. Első sorban Martin, aki 1500 méteren 3 p 58 mp-et futva 11 mp-vel megjavította a Pelé által-tartott országos rekordot, pedig nem is volt megzavarva, mert a második (Berger) csak 4 p 52 mp-et futott. A Mourlon 10,8 mp-es 100 méteres futásával befejezte a maratont. Ő is könnyen győzött. Jobb ered-mények még: Féry 50,6, mp-es könnyű 400 méteres futása, Guillemot győzelme 5000 mé-teren (35 p 14,4 mp.), 2 Marchal 15 p 20,4 mp. 3 Greiner 15 p 29,2 mp. Magasugrás: Ménard 185 cm. 2 Cherrier 185 cm, 110 cm alátűzés: 1. Viet 16 mp. Távolugrás: 1. Grand 671 cm. Gerelydobás: 1. Degland 11 m.

(x) A London-Brighton gyalogló ver-sely az idén Baker nyerte meg 8 óra 49 p. idővel 8 óra 53 p.

(x) Dempsey-Tunney boxmérkőzése a világban hírhedt. Fiadelléből jelentik: A Dempsey-Tunney boxmérkőzés kerüli el-őször a fladelliai stadionban. Mindkét harcos elsőrangú formában van, úgy, hogy a mérkőzés után már nagyszerű harc vár-tunk. A Stadion ülőhelyei már elővételben el-őzték, úgy, hogy a vállalkozók két mil-ió dollár bevételre számítanak. Ebből az arányból Dempsey 450.000. Tunney pedig 300.000 dollárral részesedik. — Paolino, a nagy olasz, ma táviratot intézett Buenos Airesből Tex Richardshoz. Dempsey tréne-ze, amelyben a mérkőzés leendő győ-zőjét párvádjára hívja ki.

(x) Befejeződött Magyarországi vízpoló bajnokság. Budapesti táviratozzák: Szer-gej elután a III. kerületi T. V. E. 2:1 arányú győzelemmel az MTK felett befeje-zte a vízpoló bajnokságok. Végered-mény: FTC 12 pont. III. ker. TVE 10 pont. MTK 8 pont. NSG 6 pont. Mac 4 és UTE 2 pont.

Kiadó: „Brassói Lapok” nyomdája.

Kedvező fizetési feltételek

mellett alkalma van Önnek is állandóan elegánsan öltözködni, ha ruháit a brassói

CONCURENTA

uriszabósnál (Fehérgyász 4 szám alatt) készített. Nagy választék öltöny, felöltő- és télikabát-szövetekben. Vidéki megrendelőimet meghívásra készséggel kere- sem fel szövet-mintáimmal. Egy megrendelés meggyőzi Önt árami olcsóságáról.

Bankok, kereskedők és iparvál-lalatok figyelmébe!

Mindennemű üzleti nyomtatvá-nyokat, ugymint levélpapíro- kat, számlákat, nyugtákat, kassza-belégeket, stb. stb., valamint legújabb rendszerű vonalzó- gépen készült legkomplicáltabb speciális vonalzású üzleti könyveket

a legegyszerűbből a legdisze- sebb kivitelig, két, három, négy, vagy több színű vo- nalzással, magyar, ro- mán és német nyel- ven, mérsékelt ára- kon készít és rövid időn belül szál- lit

Grünfeld V. és Társai

könyvnyomda, könyvkötészet és vonalzó-intézet Brassó, Kapu-utca 64-66. Telefon-szám 8-77

Vidéki megrendeléseket (postán is) a legro- videbb időn belül teljesítünk. A különböző nyelvekre való lefordítást, felelősség mellett, külön díjazás nélkül vállaljuk

Rothenbacher étterem

Hosszu-utca 54.

Elismert elsőrangú konyha. Minden este flecken.

Niváló kékünnemű asztali- és falhorok nagyban és kicsinyben.

2-4 középiskolát (reált, gimnáziumot) végzett fíu nyomdász tanulónak felvétetik a Brassói Lapok nyomdája.

Műhelyem

szakszerű vezetés alatt áll, melyben csak tanult mun- kásokat alkalmazok és legnagyobb súlyt fektetek a gondos kidolgozásra.

Nálam fehérneműt, vagy ágyneműt rendelhet bármi- lyen árban. Egyetlen próba meg fogja győzni gyárt- mányaim jószágáról és jutányosságáról.

Julius Nedoma

Brassó, Kapu-utca 13.

Eladó:

Egy négyülékes kocsi
Egy kétülékes félfedeli kocsi
Egy kétülékes batár
Két szán,

valamennyi használt, jókarban levő. Megtekinthetők a Bodi Cukorgyár Gazdaságában. 9290

ROMANIA

PREFECTURA JUDEȚULUI BRAȘOV - SERVICIUL FINANCIAR ȘI ECONOMIE

No.: 8342/1926.

Árlejtési hirdetmény

Prefectura județului Brașov miután a f. hó 15-én tartott árlejtés elfogadhatatlan aján- latot eredményezett, új árlejtést tart az állami számviteli törvény 72.-85. szakasza alapján a vármegyei számvevőség iródájában, vár- megyeháza II. em. 30., mégpedig 1926. októ- ber 15-én d. e. 11 órakor, a hivatalok és ter- mészetbeni lakások fűtésére szükséges 120 öl elsőminőségű, száraz bükkfűzifa szállítására.

A fa az árlejtés jóváhagyása után azon- nal szállítandó legalább heti 10 öles tételekben, és átadandó a vármegyeház udvarán ölbe rakva, s e szerint legkésőbb 1927. február 15-ig le- szállítandó. A fizetés a vármegye részéről min- den átvett mennyiség után teljesíthető.

Pályázók az ajánlati főösszeg 5%-át mint biztosítékot készpénzben vagy állampapírokban kell csatolják az ajánlathoz, mint óvadékot, mely az ajánlat elfogadása esetén 10%-ra egé- szítendő ki, ami a Prefectura letétjében marad a teljes mennyiség leszállításáig.

Fenti kötelezettségek nem teljesítése ese- tén az elfogadott szállító veszélyére új árlejtés fog tartatni.

Elkészett, távirati és felülvizsgálatok nem vétetnek figyelembe.

Brașov, 1926. szeptember 17.

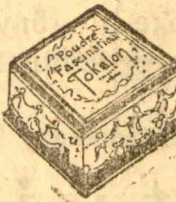
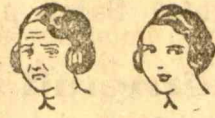
Prefect:

Dr. I. Lațicu

9290

TOKALON PUDER

MOUSSE
DE
CRÈME

Tökéletesen megszűnteti az orr fényességét valamint a zsíros és fényes arc- bőrt.

Tökéletesen megszűnteti az orr fényességét valamint a zsíros és fényes arc- bőrt.

Ez a puder az arc bőréhez tapad szeles, esős, vagy meleg idő és a tánc- okozta felhevülés dacára is.

Megakadályozza a bőr kiszáradását és a ráncok és egyéb bőrfogyatkozások képződését.

Nem tartalmaz parányi durva, vagy kemény ré- szecskéket, mely a bőr póru- saiba behatolva az ismert fekete pontokat és más bőrcsúnyaságokat és bőr- fogyatkozásokat idézve elő.

Használják a leghíresebb fran- cia, angol és amerikai szép- ségek.

Nemcsak nekünk tesz szíves- séget, hanem saját érdeke is ha megrendeléseknél vagy érdek- lődéseknél lapunkra hívatkozik.

Előzetes: A Tokalon Puder kapható gyógyszer- és 30-let a PARFUMERIE ÉLITE.

Prográdkban, Hírszerkesztésekben és nagykereskedésekben. Ha beszerzése nehézségekbe ütközik, küldjön postán a V. kerület 39 címre és azonnal megkapja a kívánt pudert.

2366

